

СТАНДАРДИТЕ ВО ЗЕМЈОДЕЛСКОТО ПРОИЗВОДСТВО – МИТ ИЛИ МОЖНОСТ?

Пробиштип, 29.11.2010

ЦЕЛ

- На крајот од сесијата учесниците ќе можат:
  - Да го разберат **значењето на воведувањето на стандардите** во своето производство

МИТ

- **ДАЛИ СТАНДАРДИТЕ ВО ЗЕМЈОДЕЛСКОТО ПРОИЗВОДСТВО ПРЕТСТАВУВААТ МИТ ЗА ЗЕМЈОДЕЛЦИТЕ?**

СТАНДАРДИТЕ ВО РЕАЛНОСТА

- **КОДЕКС НА ДОБРА ЗЕМЈОДЕЛСКА И ХИГИЕНСКА ПРАКСА**
  - Службен весник 112, 25.08.2010
  - Водич за достигнување на принципите за Добра земјоделска и хигиенска пракса за земјоделските стопанства
- **GLOBAL G.A.P. (EUREPGAP)**
- **НАССР – Анализа на ризик на критичните точки за контрола**
- **СТАНДАРДИ ЗА ОРГАНСКО ЗЕМЈОДЕЛСКО ПРОИЗВОДСТВО**

Принципи на Добрата земјоделска и хигиенска пракса

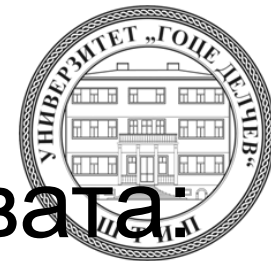
- Примена на агротехнички и други мерки кои се изведуваат од начелата:
  - Заштита на природата
  - Одговорно управување со земјиштето
  - Одговорна употреба и заштита на водата
  - Зачувување на природната разновидност (биодиверзитет и агро-биодиверзитет)
  - Безбедно скалдирање и чување на средствата и опремата за заштита и безбедносни мерки за работа
  - Управување со органски отпад
  - Водење и чување на документацијата за активностите на земјоделскиот имот

ЗАДАЧИ НА ЗЕМЈОДЕЛСКИОТ ПРОИЗВОДИТЕЛ

- Да ја чува **довербата** на потрошувачот за квалитетот и здравствената исправност на храната
- Го **минимизира** загадувањето на околината
- Ја **редуцира** употребата на хемиски препрати
- Овозможува **унапредување** на користењето на природните енергетски ресурси
- Се однесува **одговорно** кон здравјето и безбедноста на работниците и севкупната одговорност во работењето
- **Практикува** одговорен однос и грижа за благосостојбата на животните

Добра земјоделска пракса за одржување на плодноста на почвата

- Ѓубрење со **арско** или **друг вид органско ѓубре**
- Воведување на **плодород** и **меѓупосеви за зелено ѓубре**
- Заорување на **жетвените остатоци**
- Избегнување на ненавремена и непотребна обработка – **редуцирана обработка**
- Преземање на **мерки против ерозија**
- **Агрохемиска анализа** на почвата
- Употреба на **соодветни минерални ѓубриња според дадените препораки од стручни лица**
- Правилен **избор на културата** според својствата на почвата
- **Угарење** на почвата

Добра земјоделска пракса за употреба на органски ѓубриња:

- Да се врши **анализа на квалитетот на шталското ѓубре**
- Количината на **користеното арско ѓубре да биде точно утврдена**
- Вкупната количина на азот која се користи со арско ѓубре или животинска урина не смее да биде над 170 кг/ха годишно
- Арското ѓубре **треба да се употреби набрзо откако ќе се добие и да се растури на нивата 1-2 месеци пред сеидба или садење**
- Треба да се употребува за **култури кои имаат потреба од азот** и да се користи во периоди кога тие имаат најголема потреба од него
- Арското ѓубре **треба да се внесе во почвата веднаш штом ќе се растури** за да се избегне загубата на азотот

Добра земјоделска пракса за употреба на неоргански ѓубриња:

- Потребно е да се направи **анализа на плодноста на почвата на секои 3 до 5 години** од страна на овластени лаборатории
- Хранливите состојки во ѓубриња **треба да се во согласност со дадените препораки за ѓубрење**
- Недостаток или вишок на одредени хранливи состојки за растението може да предизвикаат **негативен ефект**
- На есен не смее да се користат минерални ѓубриња кои содржат азот за културите кои ќе се сеат или садат наредната пролет
- Не смее да се користат азотни минерални ѓубриња ако постои **ризик од поплава на наѓубреното поле**
- На брановиден релјеф, **ѓубрињата треба да се внесат во почвата веднаш по нивната апликација**
- Користењето на ѓубриња **е забрането на далечина од 10 м од брегот**

Добра земјоделска пракса при наводнување:

- Системот за наводнување на парцелата треба да е правилно димензиониран и технички исправен за да обезбедни висока униформност и дистрибуција на водата
- Треба да се воспостави систем за определување кога треба да се наводнува и колку вода да се даде
- Да се располага со податоци за водно-физичките својства на почвата
- Да се следи состојбата со влагата во почвата
- Да се знаат потребите на културата за вода
- Да се следат врнежите во текот на вегетацијата
- Да се наводнува со точно определна норма за заливање и норма на наводнување
- Почвените својства за потребите од наводнувањето треба да се испитаат од стручно лице

Добра земјоделска пракса за заштита на водите:

- Вештачкото ѓубре не се аплицира во доцна есен и во текот на зимскиот период (**ноември – февруари**)
- Доколку може, нитратните ѓубрива се аплицираат во **повеќе наврати во мали количини**
- Ѓубрењто да се врши **врз база на почвена анализа и препораките** добиени од неа
- Употреба на арско ѓубре максимално **170 кг/ха чист азот**
- Задолжителна примена на **пестициди според европската листа**, одобрени за примена во Република Македонија
- Се забранува **фрлање на амабалажа на пестицидот во вода**
- Се забранува **истурање на вишокот приготвен пестицид во вода или на една површина**
- Отпадана вода од миењето на прскаликите **не смее да се исфрли во канализација или во водено тело**, туку на некое напуштено место што не се наводнува

Заштита на растенијата

- Секој применувач на средствата за заштита треба да ги знае сите информации што се однесуваат на секој препарат одделно:
  - Препорачана доза и концентрација за примена
  - Време на апликација
  - Да се знае точната примена на средството – за кој штетен организам е наменето
  - Време на апликација на средство
  - Превземање на сите безбедносни мерки и нивно бележање со цел избегнување на изложеноста на средствата за заштита на растенијата

Заштита на растенијата

- Примената на пестицидите не се препорачува кога растенијата **страдаат од недостаток на вода или кога има неповолни временски услови**
- Повеќето пестициди **се применуваат рано наутро или приквечер**
- Примената на средствата е забрането **во појас најмалку од 10 метри од водени тела**
- При апликацијата на **хербицидите**, да се внимава на **правецот на дување на ветерот**
- Ако е можно апликацијата на пестицидите да биде **локализирана на жариштата од појава на штетните организми или на местата на нивно презимување**
- Подготовката на пестицидите да се врши само **според упатството од производителот**
- Количеството на растворот да биде **строго пресметано и да постои документирана евиденција за растворот**
- Опремата за прскање треба **редовно да се калибрира**
- Во текот на апликацијата **не се дозволува пушење, јадење и пиење**
- Вработените мораат да носат **заштитни маски, ракавици, кабаници и чизми**

Заштита на растенијата

- Скалдирање на производи за заштита на растенијата
  - Сите членови од семејството да бидат информирани за набавените производи за заштита на растенијата
  - Препаратите треба да се складираат само во оригинална амбалажа
  - Празната амбалажа од средствата не се гори, не се закопува во почва и не се фрла на отпад, не се користи за друга намена
  - Средства за заштита на растенијата не се складираат заедно со храна, пијалоци и добиточна храна

Заштита на растенијата

- **Набљудување на употребата на производите за заштита на растенијата**
  - Корисниците кои употребуваат за заштита на растенијата се **должни да водат евиденција за секое третирање на растенијата**
  - Во евиденцијата се внесуваат **податоци за видот и количеството на употребениот производ, датумот на применување, датумот на берба/жетва на растенијата**, со цел да се направи контрола дали се почитуваат пропишаните каренци
  - Евиденцијата треба **да се чува најмалку пет години**
  - Треба да се вршат **редовни обуки -најмалку еднаш годишно-** на земјоделските производители за начинот на примена на средствата за заштита на растенијата и начините за водење на евиденција за извршените мерки за заштита на посевите и насадите.

Земјоделски отпад

- Органскиот отпад треба да се употреби за **компостирање** или како **извор за производство на обновлива енергија**
- Машините за апликација на препарати за заштита на растенијата и ѓубриња треба **внимателно да се одржуваат**
- Да не се загадува чистата вода со **течен и цврст животински отпад**
- Земјоделецот треба да го **рециклира отпадот** доколку има можност за тоа
- Земјоделецот треба да ја одржува **хигиената и чистотата** во земјоделските објекти од било каков земјоделски отпад

- **ДАЛИ ВОВЕДУВАЊЕТО НА СТАНДАРДИТЕ ВО ЗЕМЈОДЕЛСКОТО ПРОИЗВОДСТВО Е **МОЖНОСТ И РЕАЛНОСТ** ЗА ЗЕМЈОДЕЛЦИТЕ?**

ЗАКЛУЧОК и ПРЕПОРАКИ

- **Неопходност од воведувањето на Добра земјоделска и хигиенска пракса од страна на земјоделците**
- **Неопходност од користење на стручна помош во земјоделското производство**
- **Неопходност од вршење на лабораториски анализи**